

Od Redakcji

Drodzy Czytelnicy,

Minął rok pandemii. Przechodzimy przez doświadczenie graniczne wymagające przewartościowania swojego życia, maksymalnej mobilizacji. Już nigdy świat nie będzie taki sam jak przedtem, my nie będziemy tacy sami. Psychiatrizy mają i będą mieli pełne ręce roboty. Naszej pomocy potrzebują ludzie, którzy do tej pory dobrze sobie radzili, nie mieli problemów emocjonalnych, a teraz zgłaszają się z objawami lękowymi, zaburzeniami nastroju, bezsennością, objawami somatyzacyjnymi [1]. Przychodzą ludzie, których przerosła otaczająca rzeczywistość, zdominowana przez wszechobecną śmierć, bezradność, grozę. Przychodzą osoby starsze z dramatycznym nasileniem procesów otępiennych [2]. Przychodzą ozdrowieńcy, którym wbrew nazwie daleko do zdrowia, gdyż co trzeci boryka się z objawami neuropsychiatrycznymi. Pandemia zatrzymała plany, marzenia, pokazała kruchość egzystencji, zadrwiła z naszego samozadowolenia i poczucia omnipotencji. W wielu miejscach musieliśmy całkowicie przeorganizować naszą pracę, stając się „odziałami covidowymi” [3].

Nie wiemy, jaki będzie „krajobraz po bitwie”, ale nie mamy wątpliwości jak bardzo jesteśmy i będziemy potrzebni naszym pacjentom. Możemy spodziewać się między innymi epidemii objawów depresyjnych. Bieżący numer Psychiatrii Polskiej otwierają wytyczne Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego i Konsultanta Krajowego ds. Psychiatrii Dorosłych dotyczące leczenia farmakologicznego depresji. Jesteśmy przekonani, że to najlepszy moment, by przedstawić takie rekomendacje i że tekst będzie niezwykle pomocny w codziennej praktyce.

Kolejną epidemią jest i będzie otyłość [4]. Stanowi ona jeden z wiodących problemów społecznych, ale szczególnie dotyka pacjentów leczonych za pomocą atypowych leków przeciwpsychotycznych. Niesie to za sobą poważne ryzyko chorób sercowo-naczyniowych [5]. Zwrócili na to uwagę eksperci PTP, przygotowując rekomendacje jak redukować ryzyko metaboliczne u chorych na schizofrenię [6]. Poza strategiami farmakologicznymi istotne jest zwrócenie uwagi na jakość żywienia pacjentów [7, 8] oraz wdrożenie psychoedukacji, o czym piszą Pudło i wsp.

Problemy żywieniowe to „chleb powszedni psychiatrii”. W obliczu kolejnej epidemii – zaburzeń jedzenia – wciąż w Polsce jest zbyt mało wyspecjalizowanych ośrodków realizujących programy terapeutyczne. A obok anoreksji czy bulimii widzimy coraz to nowe formy zaburzeń jedzenia, jak np. opisywana w Psychiatrii Polskiej już poprzednio ortoreksja [9, 10]. W bieżącym numerze wracamy do zagadnienia, które można podsumować retorycznym pytaniem: czy zdrowe żywienie może być niezdrowe?

Aktualny stan wiedzy na temat etiopatogenezy schizofrenii przedstawił prof. Janusz Rybakowski. Jest to dalszy ciąg przygotowanego przez niego cyklu artykułów podsumowującego pół wieku obserwacji uczestniczącej w psychiatrii [11-13].

Kolejne ciekawe teksty publikowane w bieżącym numerze naszego czasopisma dotyczą związków zaburzeń psychicznych z chorobami kardiologicznymi, między innymi nadciśnieniem tętniczym. Wpływ stanu psychicznego i cech osobowości na ryzyko powikłań choroby nadciśnieniowej był już kilkakrotnie poruszany na naszych łamach [14-16]. W Psychiatrii Polskiej, którą Czytelnik trzyma w rękach, dużo miejsca poświęcono prob-

lemom interdyscyplinarnym, co stanowi potwierdzenie oczywistej tezy, że nowoczesna psychiatria nie może istnieć w oderwaniu od medycyny somatycznej.

Oddając Państwu ten ciekawy zeszyt Psychiatrii Polskiej życzymy zdrowia i wytrwałości!

**Dominika Dudek – redaktor naczelna,
Jerzy A. Sobański,
Katarzyna Klasa**

Piśmiennictwo

1. Heitzman J. *Wpływ pandemii COVID-19 na zdrowie psychiczne* Psychiatr. Pol. 2020; 54(2): 187–198
2. Łuc M, Szcześniak D, Trypka E, Mazurek J, Rymaszevska J. *Pandemia SARS-CoV-2 a populacja osób z otępieniem. Rekomendacje pod patronatem Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego*. Psychiatr. Pol. 2020; 54(3): 421–436
3. Pilecki M, Dimter A, Siwek M, Styczeń K, Rodak W, Krupa A i wsp. *Transformacja i zasady działania psychiatrycznego oddziału jednoimiennego w trakcie pandemii COVID-19*. Psychiatr. Pol. 2020; 54(5): 865–875
4. Olszanecka-Glinianowicz M, Dudek D, Filipiak KJ, Krzystanek M, Markuszewski L, Ruchała M i wsp. *List do Redakcji. Leczenie nadwagi i otyłości w czasie pandemii i po jej zakończeniu. Nie czekajmy na rozwój powikłań – nowe wytyczne dla lekarzy*. Psychiatr. Pol. 2020; 54(6): 1263–1268
5. Tylec A, Skąlecki M, Ziemecki P, Brzozowska A, Dubas-Ślemp H, Kucharska K. *Analiza czynników ryzyka sercowo-naczyniowego w populacji osób leczonych z powodu schizofrenii* Psychiatr. Pol. 2019; 53(6): 1305–1319
6. Wichniak A, Dudek D, Heitzman J, Kapłon-Cieślicka A, Mamcarz A, Samochowiec J i wsp. *Redukcja ryzyka metabolicznego u chorych na schizofrenię przyjmujących leki przeciwpsychotyczne – zalecenia Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego*. Psychiatr. Pol. 2019; 53(6): 1191–1218
7. Stefańska E, Wendołowicz A, Lech M, Konarzewska B, Zapolska J, Waszkiewicz N i wsp. *Czy zwyczajowy sposób żywienia pacjentów z rozpoznaniem schizofrenii wymaga suplementacji witaminami i składnikami mineralnymi?* Psychiatr. Pol. 2019; 53(3): 599–612
8. Stefańska E, Wendołowicz A, Konarzewska B, Waszkiewicz N, Ostrowska L. *Ocena realizacji potrzeb energetycznych oraz udziału wybranych makro- i mikrośkładników w całodziennych racjach pokarmowych kobiet z rozpoznaniem schizofrenii o zróżnicowanym stopniu odżywienia*. Psychiatr. Pol. 2019; 53(3): 613–628
9. Łucka I, Janikowska-Hołoweńko D, Domarecki P, Plenikowska-Ślusarz T, Domarecka M. *Ortoreksja – oddzielna jednostka chorobowa, spektrum zaburzeń odżywiania czy wariant zaburzeń obsesyjno-kompulsywnych?* Psychiatr. Pol. 2019; 53(2): 371–382
10. Łucka I, Domarecki P, Janikowska-Hołoweńko D, Plenikowska-Ślusarz T, Domarecka M. *Rozpowszechnienie i czynniki ryzyka ortoreksji wśród uczącej się młodzieży województwa pomorskiego i warmińsko-mazurskiego*. Psychiatr. Pol. 2019; 53(2): 383–398
11. Rybakowski J. *Pół wieku obserwacji uczestniczącej w psychiatrii. Część II: choroby afektywne*. Psychiatr. Pol. 2020; 54(4): 641–659
12. Rybakowski J. *Pół wieku obserwacji uczestniczącej w psychiatrii. Część III: psychofarmakologia*. Psychiatr. Pol. 2020; 54(5): 845–864
13. Rybakowski J. *Leczenie litem – stan wiedzy na rok 2020*. Psychiatr. Pol. 2020; 54(6): 1047–1066
14. Szcześniak M, Furmańska J, Konieczny K, Widecka K, Rachubińska K. *Wymiary osobowości nerwicowej i jej wybrane predyktory wśród osób z nadciśnieniem tętniczym*. Psychiatr. Pol. 2019; 53(4): 901–914
15. Popiołek L, Siga O, Dzieża-Grudnik A, Popiołek I, Mołag M, Królczyk J, Grodzicki T i wsp. *Cechy osobowości a powikłania narządowe nadciśnienia tętniczego*. Psychiatr. Pol. 2019; 53(5): 1003–1020
16. Popiołek L, Gawlik I, Siga O, Dzieża-Grudnik A, Mołag M, Rodziński P i wsp. *Poczucie koherencji a powikłania narządowe nadciśnienia tętniczego*. Psychiatr. Pol. 2019; 53(5): 1021–1036